

Rosenvold - Staksrode

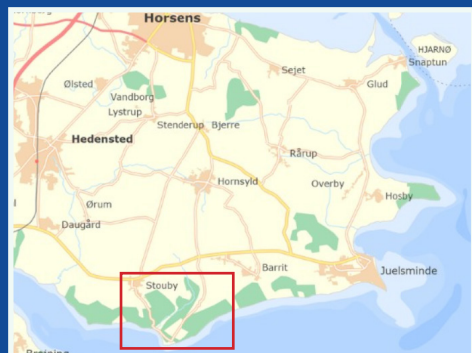
Kysthistorier - kysten rundt om Bjerre Herred nr. 6

Kysthistorie-serien omfatter 7 vandretursfoldere med mere end 200 "historiske steder", der er værd at besøge.

På vandreture langs kysten rundt om Bjerre Herred kan man få fine naturoplevelser og finde spændende spor fra fortiden.

Kysten rundt om Bjerre Herred rummer et hav af spændende historier og en betagende natur, der spejler sig i bølgen blå.

Så tag vandreskoene på og gå en tur i historien med udsigt til frisk luft, bølgeskulp og skønne naturoplevelser.

I bogen "Kysthistorier - til fods langs kysten rundt om Bjerre Herred" fortælles videre om stedernes historier, natur og herligheder. Her er flere lokale beretninger om bl.a. landskabet, folk, skovene og dyrelivet.

Man kan hente folderne med alle kysthistorierne ved at scanne QR-koden eller ved at gå ind på

gludmuseum.dk/kysthistorier

Der er mange muligheder for vandreture i kystskovene ved Staksrode og Rosenvold.

Staksrode Skov

Den dynamiske natur sørger for, at det aldrig bliver kedeligt, for man ved ikke helt, hvad der venter en. Er der fri bane langs stranden - eller er der pludselig spærret af væltede træer.

Det skyldes den plastiske ler. Skovens øverste jordlag stammer fra sidste istid, men et stykke nede i jorden ligger 50 mill. år gammelt, fin-kornet ler. Når det bliver vådt danner det en glidebane, så store stykker af skovens rutsjer ned mod vandet.

Havet skyller jord og træer væk, og sten og sand føres videre med strømmen og noget af det aflejres længere henne ad kysten.

Staksevold

Dybt inde i Staksrode Skov findes et voldsted fra middelalderen - her lå en borg godt beskyttet af en dyb voldgrav. Overleveringen fortæller, at borgen var hjemsted for sørøvere og at lokale bønder brændte borgen ned. En træbro fører over voldgraven, så man kan komme over på den lille ø. Borgen blev ikke genopført, men det gamle fundament af kampesten er bevaret.

Urørt skov

Staksrode Skov hører under Naturstyrelsen og det er planen, at skoven i fremtiden skal være "urørt skov". Det betyder, at skoven får lov at udvikle sig med mindst mulig indgriben udefra. Døde og væltede træer får lov at blive liggende og fjernes kun, hvis de f.eks. er til fare eller hindrer færdsel på vejene.

Gamle, frønnede træer giver mulighed for et rigt dyreliv med føde og opholdssteder for svampe, insekter og fugle.

Den specielle jordbund i skoven giver gode betingelser for sjældne orkideer - bl.a. ved Store Bjergfald i skovens vestlige del.

Rosenvold

Nede ved fjorden på de lave strandenge anlagde man i 1400-tallet et nyt voldsted med brede voldgrave. Her byggede Karen Gyldenstjerne Rosenvold i 1585. Oprindeligt var der også et tårn på østsiden, så hovedbygningen var en borg, der kunne forsvares fra alle sider.

Karen Gyldenstjerne var enke efter Holger Rosenkrantz og Rosenvold var tiltænkt deres yngste søn, Frederik. Den ældste søn, Christopher, skulle arve Boller Slot. Imidlertid døde Frederik Rosenkrantz som ung i udlandet, så Christoffer arvede begge slotte.

I 1660 købte Henrik Rantzau Rosenvold, der har været i slægtens eje siden. I dag er det 17. generation, der ejer Rosenvold.

Rosenvold Havn

Det var til udskibning af Rosenvolds korn og træ, at man anlagde en lille havn omkring 1860. I Fiskerhuset boede godsets fisker med sin familie. Han leverede fisk til herskabet og solgte også til de lokale.

Fjorddamperne fra Vejle lagde vejen forbi med passagerer og gods. Sejlklubben Neptun havde tidligere lejet pladser i havnen, men i 1979 blev der indgået lejeaftale mellem Ejler Rantzau og den nydannede forening Rosenvold Bådelaug. I dag er Fiskerhuset klubhus for bådelauget. Havnen har 48 bådpladser, kajklub og sauna til vinterbaderne.

Færgefart

I 1781 fik Rosenvold og Fakkegrav kongelig bevilling på færgefart til Trelde på den anden side af fjorden. Fakkegrav hørte dengang under herregården Boller. Tidligere havde de to herregårdes fiskere og færgemænd fragtet egne folk og varer over fjorden, men nu måtte de medtage passagerer og gods mod betaling. Sejlløjerne skulle være store nok til 6 personer med den mængde gods de kunne bære. Taksten for en "alm. rejsende" var 12 skilling. En håndværker, bonde, soldat, matros eller deslige person 8 sk. og et får, et lam, en kalv, eller en gris 6 sk..

Aahusene

Rosenvold havde to færgemænd. De boede ved Aahusene i "Færgegården" og i Aahuset, der lå ned til åen. Færgegården havde også ret til gæstgiveri, så de rejsende kunne overnatte og få noget at styrke sig på til den videre rejse.

En lygte i Færgegårdens sydvendte vindue tjente som fyr om natten.

Før der kom en anløbsbro i 1840 sejlede færgeljollen op i åen, hvor man så kunne hoppe tørskoet i land.

Husene i Stouby Skov

På ture gennem skovene støder man flere steder på små bindingsværkshuse. Omkring år 1900 boede der ca. 140 voksne og børn i Stouby Skov.

Det var f.eks. skovfogeden, kusen og daglejerne i skov, mark og have ved Rosenvold, fyrbøderen ved Vejle Fjord sanatoriet, kalkbrænderen, strandkontrolløren og rorsbetjente ved Fakkegrav.

Der var selverhvervende ved vævning, syning, håndarbejde og fransk vask og husmænd med lidt jord. Børnene kunne arbejde som tjenestepige eller hyrdedreng og der var en, der var keglerejser på Fakkegrav!

Stouby Skovvej ender blindt nede ved Rosenvold Enge. Næsten helt nede i bunden lå engang Stouby fattiggård. Her kunne sognets fattiglemmer få husly - godt gemt af vejen i skoven.

Fattiggården blev solgt i 1938 og omdannet til gartneri. I 2018 blev de gamle bygninger fjernet.

I 1940 blev det første hus i Stouby Skov solgt til fritidshus og siden er mange af husene blevet overtaget af "byfolk".

Skovene ved Rosenvold

Der er flere muligheder for vandreture i de store skove ved Rosenvold. P-pladsen ved Rosenvold Havn er et godt udgangspunkt for vandre- og cykelture i området.

Man kan f.eks.:

Gå på skovvejen op gennem Lindfald og tilbage ned forbi Rosenvold på asfalten.

Gå på markvejen op gennem Rosenvold Eng til Vandmøllevej og Stouby Skovvej og følge en sti ned til engen igen.

Gå en længere tur på asfalt op til Staksrode, videre på grusvejen Vandmøllevej og ned gennem skoven ved Kollen.

Rosenvold Hage

Fra Rosenvold Havn kan man gå en tur langs kysten ved Rosenvold Hage og evt. følge vejene ind gennem strandengen og det tilplantede område op mod Rosenvold. Der er ikke offentlig adgang til Rosenvold Gods.

Staksrode Skov

Der er 3 afmærkede vandreruter i Staksrode Skov.

Gul rute: 2,4 km i meget kuperet terræn. Ruten går langs kysten til Store og Lille Bjergfald og forbi voldstedet Staksevold. Ikke egnet for gangbesværede og barnevogne.

Rød rute: 2,3 km i lettere kuperet terræn langs skrænten ved Stenhøj Strand. Der er flere smukke udsigtspunkter.

Blå rute: 4,9 km i lettere kuperet terræn langs skrænten og gennem skoven. Der er adgang til stranden ved Oksendalvej.

Havet når helt ind til kystskrænten mod øst, så for at komme over i Staksrode Skov skal man følge vejen næsten helt til Staksrode og dreje ned mod Stenhøj Strand.

1 P-plads Polakhullet Under Svenskekrigene i 1600-tallet fik egnen besøg af polske lejesoldater, der plyndrede befolkningen. Det blev for meget for de lokale, der overfaldt en gruppe polakker, dræbte dem og begravde dem i "Polakhullet" ved stranden.

2 Stenhøj Strand Her er en storslået udsigt mod Fyn og Æbelø. Det går stejlt nedad til foden af den høje skænt, hvor der er en fin badestrand og en badebro om sommeren.

3 Telt- og bålplads Der er ikke fri teltning i skoven, men her nede tæt på kysten ligger en primitiv teltplads og bålplads.

4 Udsigtspunkt ved Fjordvej Der er en flot udsigt herfra til Trelde Næs og Fyn.

5 Bålplads med shelter Ved Oksendal er der shelter til fri afbenyttelse, bålplads og teltplads.

6 Rand Skov Længst mod øst ligger Rand Skov, og herfra kan man gå videre over til Barrit Sønderkov - enten på stranden eller på vejen ved Randgård.

7 Aalegaardsbjerg Her er der den flotteste udsigt. Tidligere fik fiskerne grene til deres ålegårde i skoven bag ålegårdsbjerget.

8 Botanik I Staksrode Skov vokser sjældne orkideer som ægbladet fliglæbe, langsporet gøggelilje og stor gøgeurt. Nyd synet - de er strengt fredede og må ikke plukkes eller beskadiges.

9 Store og Lille Bjergfald Der er imponerende kræfter på spil, når store arealer af skoven glider ned mod kysten.

Store gamle træer glider med og ender i strandkanten.

10 Staksevold Et voldsted fra middelalderen, hvor de lokale kunne søge tilflugt, hvis fjendtlige folk nærmede sig. Her er rester af borgens tårn på en lille ø omgivet af en voldgrav.

11 Staksrode Landsbyen hørte engang til Boller Gods ved Horsens fjord. På grund af den lange afstand slap de for det trælse hoveriarbejde og havde efter datiden gode forhold.

12 Modtagested Hamlet Under 2. verdenskrig var her opsamlingssted for våben kastet ned af engelske flyvere. Lokale folk med skovfoged Nielsen fra Barritskov i spidsen sørgede for at modtage containerne og få dem videre til modstandsgrupper i Horsens.

13 Rosenvold Der er stadig lidt middelalderborg over Rosenvold slot. Der er ikke adgang til slot og avlsgård, men man kan gå en fin tur langs vandet fra Rosenvold Havn og hen forbi slottet.

14 P-plads Rosenvold Havn Det gamle fiskerhus husede tidligere en fiskerfamilie. I dag er det klubhus for Rosenvold Havns Bådelag. Vejle Dampbåde sejlede daglige ture her til i begyndelsen af 1900-tallet. Her er p-pladser, offentligt toilet og en fin badestrand.

15 Rosenvold Strand Camping ligger naturskønt ved skov og strand. Efter mange år som populært badested åbnede greve Ejler Rantzau campingpladsen i 1962.

16 Aarhusene Her lå "Færgehuset" og herfra kunne man bliver sejlet over til Trelde på den anden side fjorden. Den store færgejolle sejlede op ad åen, så folk kunne stige ombord fra bredden.

17 Nyvejen En lang lige vej gennem skoven - men tag ikke fejl - det går op og ned. På turen kan man stoppe op for at få vejret og nyde de mange ranke bøge, der danner imponerende søjlehaller.

18 Skræddergabet Vandløbene har gennemskåret skoven med dybe slugter på deres vej ned mod fjorden.

19 P-plads Fakkegrav Her lå tidligere et pakhuis og et kalkbrænderi. Senere blev det til et hotel med restaurant og dansepavillon. Vejle Dampbåde med skibene "Hvidbjerg", "Munkebjerg" og "Vejle" lagde til ved broen 3 gange dagligt om sommeren.

20 Fakkegrav strand En lille vig med en skøn badestrand, der som regel ligger i læ af skoven. Tidligere lå der her "Løjtanthuset", et fiskerhus, der husede "Løjtnant-familien".

21 Bankehaven Skoven er ejet af Naturstyrelsen, så der er fri adgang til den meget bakkede skov. Her er veje og snoede stier langs de dybe slugter og en vej fører op til Kildebjerget.

22 Bjørnehaven Skovhaverne var ofte indhegnede skovtykker, hvor bøndernes køer og heste kunne græsse. Navnet Kohaven er til at forstå, men hvorfor det hedder Bjørnehaven står hen i det uvisse.

23 Stouby Skov I de små huse og landejendomme boede den fattigste del af landbefolkningen. Med et lille jordtykke var man næsten selvforsynende og de fleste havde arbejde som daglejere på Rosenvold eller tjente lidt ved håndarbejde eller håndværk.

24 Bobæk Her boede skovrideren og der var planer om at bygge et prægtigt jagtslot. Tegnningerne lå klar, men det blev ikke til noget.

25 Løgballe Camping Ligger højt med en fantastisk udsigt over landskabet. Her er mange aktiviteter for børn og voksne.

26 Staksrode Vandmølle Rosenvold Å afvander et stort område mod nord. På sin vej mod fjorden fik vandet lov at arbejde her ved vandmøllen.

27 Lysekov Skoven tilhørte den nærliggende Lysegård. Navnet lyse kommer sikkert af, at gården var bygget i en lysning i skoven.

28 Fattiggaard Bygningerne blev revet ned i 2018. Her boede de som ikke længere kunne klare sig selv og ikke havde en opsøret formue at falde tilbage på.

29 Rosenvold Eng Et af de skønne steder på egnen. Her i dalen mellem skovene græsser kreaturerne og farverne skifter med årstiden.

Rosenvold Strand Camping

Allerede i første halvdel af 1900-tallet var stranden ved Rosenvold blevet et populært badested, hvor flere begyndte at overnatte i telt på Rosenvold Eng.

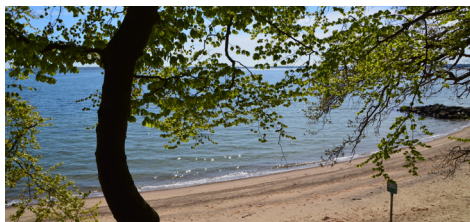

Rosenvolds ejer, Daniel Rantzau, accepterede med tiden teltliggerne mod en beskedent betaling. Det blev sønnen, Ejler Rantzau, der forsynede pladsen med de nødvendige toiletter og vaskemuligheder og officielt åbnede Rosenvold Camping i 1962.

Campingpladsen blev hurtig populær bl. a. med mange tyske gæster, som lod teltet stå sommeren over. Den gode beliggenhed, de smukke omgivelser ved skov og strand og de gode faciliteter gør campingspladsen til en af de rigtig populære.

Nyvejen til Fakkegrav

Stouby Skov strækker sig helt over til Fakkegrav. For at komme gennem skoven dertil må man følge "Nyvejen". Det er ikke muligt at gå hele vejen på stranden.

Ved Fakkegrav er der en p-plads og en sti ned til en dejlig sandstrand.

Pas på naturen - på turen

På turen rundt hvor land og hav mødes er naturens kræfter tydelige. Er det lavvandet kan man gå langs stranden på lange stræk, men flere steder er der spærret af jord, sten eller træer, der er væltet ned af skrænterne og ligger på stranden og ud i vandet. Her må man søge ind i landet og finde en vej udenom spærringen. I den forbindelse er det vigtigt at huske på "færdselsreglerne" derude:

Man må bevæge sig til fods:

- på offentlige arealer
- på private arealer på anlagte veje og stier
- på udyrkede arealer, der ikke er indhegnet
- på stranden
- på offentlige arealer er der adgang året rundt
- på private arealer er der kun adgang fra kl. 6 til solnedgang

På stranden må man ikke opholde sig nærmere end 50 m fra beboelse og på andre arealer ikke nærmere end 150 m fra beboelser. Husk som gæst at respektere disse afstande og udvis respekt for privatlivet for de mennesker, som bor i området.

Folderen er udarbejdet som en del af projekt "Kysthistorier" under Glud Museum med støtte fra Nordea-fonden, Hedensted Kommunes fælles landdistriktsråd, Friluftsrådet og Glud Museum.

**NORDEA
FONDEN**
Vi støtter gode liv

**HEDENSTED
KOMMUNE**

Friluftsrådet

**Glud
Museum**